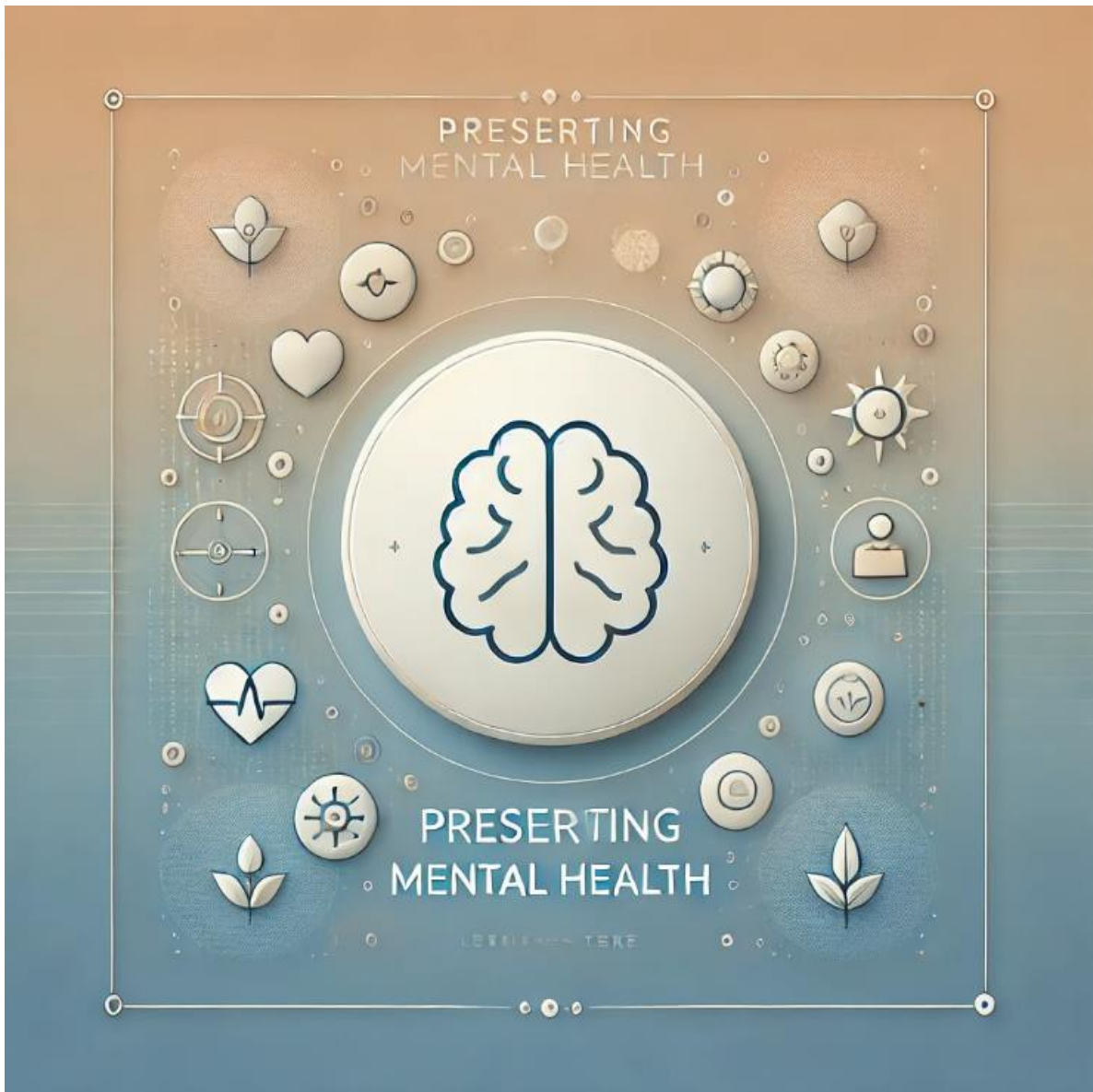

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

**ЗБЕРЕЖЕННЯ ПСИХІЧНОГО ЗДОРОВ'Я
ОСОБИСТОСТІ: ТУРБУЄМОСЬ ПРО СЬОГОДЕННЯ
- ПЛЕКАЄМО МАЙБУТНЄ:
збірник наукових праць
учасників круглого столу**

КИЇВ-2024

УДК 159.9 (043.2)

ББК 88.4я43

З 41

Рецензенти:

Андрущенко Т.В. – доктор політичних наук, професор, завідувач кафедри психології, Факультет психології УДУ імені Михайла Драгоманова;

Мозгова Г.П. – доктор психологічних наук, професор, завідувач кафедри психосоматики та психології здоров'я, Факультет психології УДУ імені Михайла Драгоманова.

Рекомендовано до друку Вченою радою факультету психології
Українського державного університету імені Михайла Драгоманова
(протокол № 5 від 30 жовтня 2024 р.).

Збереження психічного здоров'я особистості: турбуємось про сьогодні – плакаємо майбутнє: збірник наукових праць учасників міжвузівського круглого столу (21 жовтня 2024 року, м.Київ) [Електронне видання] / Ред. колегія: Вольнова Л.М. – Київ, 2024. – 400 с.

Збірник містить тези доповідей учасників круглого столу та охоплює проблемні питання, що стосуються: особливостей професійної діяльності психолога у різних сферах та з різними групами клієнтів щодо збереження психічного здоров'я, актуальних проблеми соціалізації особистості у воєнний час, особливостей психологічної реабілітації, адаптації та психокорекції особистості в умовах війни, емоційного вигорання спеціалістів допоміжних професій та шляхів його подолання, особливостей комунікації у професійній діяльності психолога, психологічних особливостей спілкування в інформаційному просторі, психологічних механізмів становлення цінностей особистості, психологічної допомоги особистості в конфліктних ситуаціях, професійного благополуччя як ресурсу психічного здоров'я особистості.

© Колектив авторів, 2024

© УДУ імені Михайла Драгоманова, 2024

Лупійко Людмила Василівна

*кандидат психологічних наук, доцент,
доцент кафедри теоретичної та
консультативної психології,
УДУ імені Михайла Драгоманова*

Харченко Алла Іванівна

*студентка 2 курсу магістратури,
освітня програма «Психологія консультування»,
УДУ імені Михайла Драгоманова*

РОЗВИТОК ПОЗИТИВНИХ ЕМОЦІЙ У ДІТЕЙ СТАРШОГО ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ

Актуальність проблеми. Емоційна сфера дошкільників відіграє важливу роль у розвитку особистості та характеризується наступними особливостями: здатність глибоко і яскраво переживати, підвищена чутливість, емоційна нестабільність, схильність до афектів, відкритість вираження своїх переживань, поява рефлексії тощо. Разом з тим, дошкільникам притаманна значна кількість дитячих якостей: безпосередність, довірливість, несерйозність.

У дошкільному віці помітного розвитку набувають вищі почуття як важлива ознака особистості. Їх прогрес здійснюється у процесі різних видів діяльності дитини – ігрової, навчальної, образотворчої, трудової, продуктивної та ін.

Безумовно пізнавальна активність дитини насичена яскравими переживаннями, що мають для дитини своєрідну цінність. Знаходячи пояснення для таємничих та незрозумілих явищ природи, досліджуючи нові властивості предметів, дитина відчуває радість відкриття, захоплення, здивування і сумнів, що поповнюють її практичний досвід на все життя. Саме за рахунок емоційного супроводу пізнавальна діяльність стає для дитини самоцінною і вона намагається максимально її продовжити.

Ступінь розроблення проблеми. Проблема емоційного розвитку дітей дошкільного віку, на сучасному етапі, все частіше привертає увагу вчених. Зокрема, особливості емоційної сфери дошкільників досліджували В. Зеньківський, О. Іванашко, В. Котирло, Г. Кошелева, В. Кузьменко, О. Кульчицька, С. Кулачківська, І. Мельничук, Т. Піроженко, Р. Павелків, Ю. Приходько, Т. Титаренко та інші. Вчені зазначають, що дошкільник не вмie самостійно виражати свої почуття, емоційні переживання без спеціальної освіти, так як здатність довільно керувати своїми діями і емоціями складається

протягом усього дошкільного дитинства. Емоції проходять шлях прогресивного розвитку, набуваючи все більш багатий зміст і все більш складні форми прояву під впливом соціальних умов життя і виховання.

Виклад основного матеріалу. Емоційний розвиток дошкільників пов'язаний, насамперед, з появою в них нових інтересів, мотивів і потреб. Інтенсивно починають розвиватися соціальні емоції і моральні почуття. Зміни в емоційній сфері пов'язані з розвитком не тільки мотиваційної, а й пізнавальної сфери особистості, самосвідомості.

Діти живуть емоціями, керуються ними при виборі способів поведінки. Емоції супроводжують дитячі відчуття, практичні дії, регулюють розумову діяльність, роблять навколишній світ різноманітним, прекрасним і значущим. Завдяки емоціям дитинство залишається незабутнім періодом життя

Важливо розвивати у дошкільників позитивні емоції. Враховуючи, що значний вплив на дитину здійснюють мультфільми, пісні та музичні п'єси, вірші та оповідання, їх доцільно використовувати у роботі з дітьми. Почуття радості, жалю, хвилювання за долю героїв є дуже виразними. Крім цього враження від читання оповідань, що глибоко зворушують почуття дошкільників, можуть відображатися у малюнках, переповіданні сприйнятого та побаченого.

Враховуючи, що емоції дитини тісно пов'язані з її внутрішнім світом і різними соціальними ситуаціями, важливо це використовувати під час формування позитивних емоцій, залучаючи дитину до спільної діяльності з дорослим, як ігрової, так і трудової. Позитивні емоції викликаються різноманітними стимулами і подразниками. Досить часто позитивні емоції проявляються під час спільної з іншими дітьми ігрової діяльності, або виконання спільних завдань.

Безумовно пізнавальна активність дитини насичена яскравими переживаннями, що мають для дитини своєрідну цінність. Знаходячи пояснення для таємничих та незрозумілих явищ природи, досліджуючи нові властивості предметів, дитина відчуває радість відкриття, захоплення, здивування і сумнів, що поповнюють її практичний досвід на все життя. Саме за рахунок емоційного супроводу пізнавальна діяльність стає для дитини самоцінною і вона намагається максимально її продовжити.

Висновок. Узагальнюючи вище зазначене, можна зробити наступні висновки: для дітей старшого дошкільного віку характерним є те, що їх емоційні реакції опосередковуються ставленням до певних явищ, предметів, обставин; у результаті формування емоцій вони стають більш керованими, узагальненими та усвідомленими; активний розвиток позитивних почуттів

здійснюється у процесі виконання різних видів діяльності (ігрової, трудової, навчальної) та міжособистісної взаємодії з однолітками та дорослими. Разом з тим, розвиток емоційної сфери у дошкільника значною мірою залежить від її особистості та рівня вихованості.

Список використаних джерел

1. Адаленко Л. Дітям про емоції. *Дошкільне виховання*. 2004. № 6. С. 18-19
2. Заняття психолога з малятами / Упор. Т. Гончаренко. – К. : Шкільний світ 2005. – 128 с.
3. Емоційний розвиток дитини / Упоряд.: С. Максименко, К. Максименко, О. Главник. – К. : Мікрос – СВС, 2003. – 112 с.
4. Кравець Г. Емоції та спілкування. *Дошкільне виховання*, 2004. – №2. – С. 21-23.

*Малигін Олександр Павлович,
викладач кафедри психології,
УДУ імені Михайла Драгоманова*

ТЕОРІЇ СУЇЦИДАЛЬНОСТІ В КОНТЕКСТІ КРИЗОВИХ УМОВ

Актуальність проблеми. В умовах сучасних світових політично-економічних, екологічних криз суспільство переживає міцний психологічний тиск. Для суспільства України цей тиск багатократно посилений екстремальними умовами життя, викликаними повномасштабною війною та гібридною війною, яка почалася в результаті російського вторгнення на українські території у 2014 році. Все вище зазначене представляє собою фактори хронічного стресу, переживання життя у контексті кризових умов, що представляє собою ризик посилення тенденції суїцидальності. Оскільки за даними ВООЗ визначено, що саме в тривалих кризових умовах проблема суїцидальності набуває найбільшого поширення. Так, статистика ВООЗ свідчить про те, що понад 600 тисяч людей у світі прибігають до суїциду як до способу уникнути травматичних для них ситуацій. Отже, індивіди, що переживають емоційну нестабільність, вплив гострого та хронічного стресу, дистресу стикаються з глибокими психологічними проблемами [2, с. 11-15].

Ступінь розроблення проблеми. Аналіз літератури згідно з досліджуваною проблемою охоплює значний ряд філософських, соціологічних та психологічних аспектів. Так, наприклад, у філософських поглядах Платона та